

มาตรฐานคุณภาพน้ำ

กรุณาเลือกรายการที่ต้องการ

มาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดิน

- | [การกำหนดมาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำ](#) | [การกำหนดประเภทแหล่งน้ำผิวดิน](#) | [มาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน](#) |
- | [การกำหนดประเภทของแหล่งน้ำในแม่น้ำภาคต่างๆ](#) | [การอนุรักษ์แหล่งน้ำดินเพื่อการประปาครหลวง](#) |

การกำหนดมาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำ

มาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 บัญญัติให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นเป้าหมายในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม ซึ่งมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม นี้จะต้องอาศัยหลักการ และหลักการทางวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐานโดยจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำเป็นมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมชนิดหนึ่ง มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อควบคุมและรักษาคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำให้เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ และมีความปลอดภัยต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน
2. เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากร และสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ

สำนักจัดการคุณภาพน้ำ กรมควบคุมมลพิษ ได้นำเสนอมาตรฐานคุณภาพแหล่ง น้ำ 2 ฉบับ คือ มาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน และ มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง ต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่ง พพลฯ นายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานคณะกรรมการ สิ่งแวดล้อม แห่งชาติ ได้ลงนามเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2537

หลักการสำคัญในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำ ได้แก่ การกำหนดค่ามาตรฐานเพื่อรักษาคุณภาพน้ำให้เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ การจัดแบ่งลักษณะการใช้ประโยชน์ของแหล่งน้ำ และการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ

หลักเกณฑ์ในการพิจารณากำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำ

ค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำที่ได้จัดทำขึ้น มีหลักเกณฑ์ที่สำคัญดังนี้

1. ความเหมาะสมต่อการนำมาใช้ประโยชน์ในกิจกรรมต่อละประเภทในกรณีแหล่งน้ำนั้นมีการใช้ประโยชน์หลายด้าน (Multi Purposes) โดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์หลักเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ระดับมาตรฐานจะไม่ขัดแย้งต่อการใช้ประโยชน์หลายด้านพร้อมกัน
2. สถานการณ์คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหลักของประเทศและแนวโน้มของคุณภาพน้ำที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากการพัฒนาด้านต่าง ๆ ในอนาคต
3. คำนึงถึงสุขภาพและความปลอดภัยของชีวิตมนุษย์และสัตว์น้ำส่วนใหญ่
4. ความรู้สึกพึงพอใจในการยอมรับระดับคุณภาพน้ำในเขตต่าง ๆ ของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำหลักและของประชาชนส่วนใหญ่

อย่างไรก็ตาม การปรับปรุงค่ามาตรฐานในอนาคต จำเป็นจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของระดับการลงทุนและภาวะทางเศรษฐกิจในพื้นที่ลุ่มน้ำ ที่อยู่ในแผนการพัฒนาตลอดจนความเป็นไปได้ในเทคโนโลยีในการบำบัดของเสียและสารพิษจากแหล่งกำเนิดของเสีย ซึ่งได้แก่ กิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วย

วัตถุประสงค์ในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำ

เพื่อเป็นแนวทางการรักษาคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำที่คงสภาพที่เหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ และฟื้นฟูคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำที่เสื่อมโทรม หรือมีแนวโน้มของการเสื่อมโทรมให้มีสภาพที่ดีขึ้น

เป้าหมายในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน

1. เพื่อให้มีการจัดแบ่งประเภทแหล่งน้ำโดยมีมาตรฐานระดับที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ของแหล่งน้ำ
2. เพื่อให้มีมาตรฐานคุณภาพน้ำและวิธีการตรวจสอบที่เป็นหลักสำหรับการวางโครงการต่าง ๆ ที่ต้องคำนึงถึงแหล่งน้ำเป็นสำคัญ
3. เพื่อรักษาคุณภาพแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นต้นน้ำสาธารให้ปราศจากการปนเปื้อนจากกิจกรรมใด ๆ ทั้งสิ้น

กรมควบคุมมลพิษได้ประกาศ กำหนดมาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำผิวดินไปแล้วจำนวน 26 สาย ได้แก่

แม่น้ำเจ้าพระยา	แม่น้ำท่าจีน	แม่น้ำแม่กลอง	แม่น้ำบางปะกง	แม่น้ำนครนายก
แม่น้ำปราจีนบุรี	แม่น้ำสงคราม	แม่น้ำพอง	แม่น้ำชี	แม่น้ำมูล
ลำตะคอง	แม่น้ำเพชรบุรี	แม่น้ำป่าสัก	แม่น้ำปาดานี	แม่น้ำตาปี
แม่น้ำพุมดวง	แม่น้ำระยอง	แม่น้ำจันทบุรี	แม่น้ำตราด	แม่น้ำวัง
แม่น้ำยม	แม่น้ำปิง	แม่น้ำน่าน	แม่น้ำกก	แม่น้ำลี้
แม่น้ำอิง	แม่น้ำกวัง	แม่น้ำจาง	แม่น้ำป่าสัก	แม่น้ำลพบุรี
แม่น้ำน้อย	แม่น้ำสะแกกรัง	รายละเอียดเพิ่มเติม...		

▲ [กลับด้านบน](#)

การกำหนดประเภทแหล่งน้ำผิวดิน

ประเภทแหล่งน้ำ	การใช้ประโยชน์
ประเภทที่ 1	ได้แก่ แหล่งน้ำที่คุณภาพน้ำมีสภาพตามธรรมชาติโดยปราศจากน้ำทิ้งจากกิจกรรมทุกประเภทและสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ (1) การอุปโภคและบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติก่อน (2) การขยายพันธุ์ตามธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตระดับพื้นฐาน (3) การอนุรักษ์ระบบนิเวศน์ของแหล่งน้ำ
ประเภทที่ 2	ได้แก่ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ (1) การอุปโภคและบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน (2) การอนุรักษ์สัตว์น้ำ (3) การประมง (4) การว่ายน้ำและกีฬาทางน้ำ
ประเภทที่ 3	ได้แก่ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ

(1) การอุปโภคและบริโภค โดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน
(2) การเกษตร

ประเภทที่ 4 ได้แก่ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทั้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ
(1) การอุปโภคและบริโภค โดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำเป็นพิเศษก่อน
(2) การอุตสาหกรรม

ประเภทที่ 5 ได้แก่ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทั้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อการคมนาคม

▲ กลับด้านบน

มาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน

ดัชนีคุณภาพน้ำ ^{1/}	หน่วย	ค่าทางสถิติ	เกณฑ์กำหนดสูงสุด ^{2/} ตามการแบ่งประเภทคุณภาพน้ำตามการใช้ประโยชน์					วิธีการตรวจสอบ
			ประเภท 1	ประเภท 2	ประเภท 3	ประเภท 4	ประเภท 5	
			1	2	3	4	5	
1. สี กลิ่นและรส (Colour, Odour and Taste)	-	-	๕	๕'	๕'	๕'	-	-
2. อุณหภูมิ (Temperature)	'ซ	-	๕	๕'	๕'	๕'	-	เครื่องวัดอุณหภูมิ (Thermometer) วัดขณะทำการเก็บตัวอย่าง
3. ความเป็นกรดและด่าง (pH)	-	-	๕	5-9	5-9	5-9	-	เครื่องวัดความเป็นกรดและด่างของน้ำ (pH meter) ตามวิธีหาค่าแบบ Electrometric
4. ออกซิเจนละลาย (DO) ^{2/}	มก./ล.	P20	๕	6.0	4.0	2.0	-	Azide Modification
5. บีโอดี (BOD)	มก./ล.	P80	๕	1.5	2.0	4.0	-	Azide Modification ที่อุณหภูมิ 20 องศาเซลเซียสเป็นเวลา 5 วันติดต่อกัน
6. แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (Total Coliform Bacteria)	เอ็ม.พี. เอ็น/100 มล.	P80	๕	5,000	20,000	-	-	Multiple Tube Fermentation Technique
7. แบคทีเรียกลุ่มฟิโคไลฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria)	เอ็ม.พี. เอ็น/100 มล.	P80	๕	1,000	4,000	-	-	Multiple Tube Fermentation Technique
8. ไนเตรต (NO3) ในหน่วยไนโตรเจน	มก./ล.	-	๕	-	5.0	-	-	Cadmium Reduction
9. แอมโมเนีย (NH3) ในหน่วยไนโตรเจน	มก./ล.	-	๕	-	0.5	-	-	Distillation Nesslerization
10. ฟีนอล (Phenols)	มก./ล.	-	๕	-	0.005	-	-	Distillation, 4-Amino antipyrine
11. ทองแดง (Cu)	มก./ล.	-	๕	-	0.1	-	-	Atomic Absorption -Direct Aspiration
12. นิกเกิล (Ni)	มก./ล.	-	๕	-	0.1	-	-	Atomic Absorption -Direct Aspiration
13. แมงกานีส (Mn)	มก./ล.	-	๕	-	1.0	-	-	Atomic Absorption -Direct Aspiration
14. สังกะสี (Zn)	มก./ล.	-	๕	-	1.0	-	-	Atomic Absorption -Direct Aspiration
15. แคดเมียม (Cd)	มก./ล.	-	๕	-	0.005* 0.05**	-	-	Atomic Absorption -Direct Aspiration
16. โครเมียมชนิดเฮกซะวาเลนต์ (Cr Hexavalent)	มก./ล.	-	๕	-	0.05	-	-	Atomic Absorption -Direct Aspiration
17. ตะกั่ว (Pb)	มก./ล.	-	๕	-	0.05	-	-	Atomic Absorption -Direct Aspiration
18.ปรอททั้งหมด (Total Hg)	มก./ล.	-	๕	-	0.002	-	-	Atomic Absorption-Cold Vapour Technique
19. สารหนู (As)	มก./ล.	-	๕	-	0.01	-	-	Atomic Absorption -Direct Aspiration
20. ไซยาไนด์ (Cyanide)	มก./ล.	-	๕	-	0.005	-	-	Pyridine-Barbituric Acid
21. กัมมันตภาพรังสี (Radioactivity) -คาร์บอนแอลฟา (Alpha) -คาร์บอนเบตา (Beta)	เบคเคอเรล/ล.	-	๕	-	0.1 1.0	-	-	Gas-Chromatography
22. สารฆ่าศัตรูพืชและสัตว์ชนิดที่มีคลอรีนทั้งหมด (Total Organochlorine Pesticides)	มก./ล.	-	๕	-	0.05	-	-	Gas-Chromatography
23. ดีดีที (DDT)	ไมโครกรัม/ล.	-	๕	-	1.0	-	-	Gas-Chromatography
24. บีเอชซีบีแอลฟา (Alpha-BHC)	ไมโครกรัม/ล.	-	๕	-	0.02	-	-	Gas-Chromatography
25. ดีลด์ริน (Dieldrin)	ไมโครกรัม/ล.	-	๕	-	0.1	-	-	Gas-Chromatography
26. อัลดริน (Aldrin)	ไมโครกรัม/ล.	-	๕	-	0.1	-	-	Gas-Chromatography
27. เฮปตาคลออร์และเฮปตาคลออีพอกไซด์ (Heptachlor & Heptachlorepoxyde)	ไมโครกรัม/ล.	-	๕	-	0.2	-	-	Gas-Chromatography
28. เอนดริน (Endrin)	ไมโครกรัม/ล.	-	๕	-	ไม่สามารถตรวจพบได้ตามวิธีการตรวจสอบที่กำหนด	-	-	Gas-Chromatography

หมายเหตุ : 1/ กำหนดค่ามาตรฐานเฉพาะในแหล่งน้ำประเภทที่ 2-4 สำหรับแหล่งน้ำประเภทที่ 1 ให้เป็นไปตามธรรมชาติ และแหล่งน้ำประเภทที่ 5 ไม่กำหนดค่า

2/ ค่า DO เป็นเกณฑ์มาตรฐานต่ำสุด

๕ เป็นไปตามธรรมชาติ

๕ อุณหภูมิของน้ำจะตองไม่สูงกว่าอุณหภูมิตามธรรมชาติเกิน 3 องศาเซลเซียส

* น้ำที่มีความกระด้างในรูปของ CaCO3 ไม่เกินกว่า 100 มิลลิกรัมต่อลิตร

** น้ำที่มีความกระด้างในรูปของ CaCO3 เกินกว่า 100 มิลลิกรัมต่อลิตร

'ซ' องศาเซลเซียส

P 20 ค่าเปอร์เซ็นต์ไทด์ที่ 20 จากจำนวนตัวอย่างน้ำทั้งหมดที่เก็บมาตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง
 P 80 ค่าเปอร์เซ็นต์ไทด์ที่ 80 จากจำนวนตัวอย่างน้ำทั้งหมดที่เก็บมาตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง
 มก./ล. มิลลิกรัมต่อลิตร
 MPN เอ็ม.พี.เอ็น หรือ Most Probable Number
 วิธีการตรวจสอบเป็นไปตามวิธีการมาตรฐานสำหรับการวิเคราะห์น้ำและน้ำเสีย Standard Methods for Examination of Water and Wastewater ซึ่ง APHA : American Public Health Association ,AWWA : American Water Works Association และ WPCF : Water Pollution Control Federation ของสหรัฐอเมริกา ร่วมกันกำหนด

แหล่งที่มา : ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ตีพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 111 ตอนที่ 16 ง ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2537

▲ [กลับด้านบน](#)

แม่น้ำ	เขตควบคุมมาตรฐานคุณภาพน้ำ (กิโลเมตร จากปากแม่น้ำ)	ประเภทคุณภาพของแหล่งน้ำ (ตามมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน)	แหล่งที่มา
ภาคกลาง			
1. แม่น้ำเจ้าพระยา	<u>ช่วงที่ 1</u> จากองค์พระสมุหระเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ถึงศาลากลางจังหวัดนนทบุรีหลังเก่า (กิโลเมตรที่ 7 ถึง 62)	4	
	<u>ช่วงที่ 2</u> จากศาลากลางจังหวัดนนทบุรีหลังเก่า ถึงป้อมเพชร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (กิโลเมตรที่ 62 ถึง 142)	3	
	<u>ช่วงที่ 3</u> จากป้อมเพชร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ถึงจุดเริ่มต้นของแม่น้ำเจ้าพระยา จังหวัดนครสวรรค์ (กิโลเมตรที่ 142 ถึง 379)	2	
2. แม่น้ำท่าจีน	<u>ช่วงที่ 1</u> จากปากแม่น้ำ อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสาคร ถึง ที่ว่าการอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม (กิโลเมตรที่ 0 ถึง 82)	4	
	<u>ช่วงที่ 2</u> จากที่ว่าการอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ถึงประตูระบายน้ำโพธิ์พระยา อำเภอมืองจังหวัดสุพรรณบุรี (กิโลเมตรที่ 82 ถึง 202)	3	ประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง กำหนดประเภท ของแหล่งน้ำ ในแม่น้ำเจ้าพระยา ตีพิมพ์ใน ราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 111 ตอนที่ 62 ง ลงวันที่ 4 สิงหาคม 2537
	<u>ช่วงที่ 3</u> จากประตูระบายน้ำโพธิ์พระยา จังหวัดสุพรรณบุรี ถึงบ้านปากคลองมะขามเฒ่า อำเภอดงสิงห์ จังหวัดชัยนาท (กิโลเมตรที่ 202 ถึง 325)	2	
3. แม่น้ำ บางปะกง แม่น้ำนครนายก และแม่น้ำปราจีนบุรี	<u>1. แม่น้ำบางปะกง</u> ตั้งแต่ปากแม่น้ำ คลองน้ำมันของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ตำบลท่าข้าม อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ถึงจุดบรรจบของแม่น้ำนครนายกและปราจีนบุรี ที่ตำบลบางแดน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี รวมระยะทาง 122 กิโลเมตร	3	
	<u>2. แม่น้ำนครนายก</u> ตั้งแต่ปากแม่น้ำตำบลบางแดน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ถึงบริเวณสะพานนครนายก พ.ศ. 2508 ตำบลนครนายก อำเภอมือง จังหวัดนครนายก รวมระยะทาง 84 กิโลเมตร	3	
	<u>3. แม่น้ำปราจีนบุรี</u> ตั้งแต่ปากแม่น้ำตำบลบางแดน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ถึงหน้าวัดกระแจะ ตำบลท่าข้าม อำเภอมือง จังหวัดปราจีนบุรี รวมระยะทาง 63 กิโลเมตร	2	
4. แม่น้ำแม่กลอง	บริเวณปากแม่น้ำ (คลองน้ำมันเขลล) จังหวัดสมุทรสงคราม (กิโลเมตรที่ 0) ถึงบริเวณปากแพรก อำเภอมือง จังหวัดกาญจนบุรี (กิโลเมตรที่ 140)	3	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ			
1. แม่น้ำสงคราม	ตั้งแต่จุดบรรจบระหว่างแม่น้ำสงครามกับแม่น้ำโขง บริเวณบ้านไชยบุรี ตำบลไชยบุรี อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม (กม.ที่ 0)จนถึงบ้านห้วยสงคราม ตำบลโซ่ อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดหนองคาย (กม.ที่ 189)	3	
2. แม่น้ำพอง	ตั้งแต่จุดบรรจบระหว่างแม่น้ำพองกับแม่น้ำชี บ้านกุดเขือก ตำบลหนองบึง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม (กม.ที่ 0)จนถึงแม่น้ำพองบริเวณท้ายเขื่อนอุบลรัตน์ บ้านบ่อนกเขา ตำบลบ้านดง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น (กม.ที่ 140)	3	
3. แม่น้ำชี	ตั้งแต่จุดบรรจบระหว่างแม่น้ำชีกับแม่น้ำมูล บริเวณบ้านท่าขอนไ้มียง ตำบลลุงหวาย อำเภอรวิชัยบุรี จังหวัดอุดรธานี (กม.ที่ 0) จนถึงแม่น้ำชีบริเวณสะพานเวศศาสตร์ บ้านโนนน้อย ตำบลลุ่มน้ำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ (กม.ที่ 429)	3	ประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง กำหนดประเภท ของแหล่งน้ำ ในลุ่มน้ำเจ้าพระยา ตีพิมพ์ใน ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 53 ง ลงวันที่ 6 กรกฎาคม 2542
4. แม่น้ำมูล	ตั้งแต่จุดบรรจบระหว่างแม่น้ำมูลกับแม่น้ำโขง บริเวณบ้านท่าแพ ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี (กม.ที่ 0) จนถึง สะพานบ้านโนนเพชร ตำบลท่าเยี่ยม อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา (กม.ที่ 787)	3	
5. ลำตะคอง	<u>ช่วงที่ 1</u> ตั้งแต่จุดบรรจบระหว่างลำตะคอง กับแม่น้ำมูล บริเวณ ตำบลพะเนา อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา (กม.ที่ 0) จนถึงลำตะคอง บริเวณฝายคนขุม บ้านคนขุม ตำบลพุดใหญ่ อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา (กม.ที่ 24)	4	
	<u>ช่วงที่ 2</u> ตั้งแต่บริเวณฝายคนขุม บ้านคนขุม ตำบลพุดใหญ่ อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา (กม.ที่ 24) จนถึงลำตะคองบริเวณบ้านบุกระเจด ตำบลขงพระ อำเภอบางขัน จังหวัดนครราชสีมา (กม.ที่ 180)	3	
ภาคใต้			
1. แม่น้ำเพชรบุรี	<u>ช่วงที่ 1</u> ตั้งแต่ปากแม่น้ำเพชรบุรี บ้านแหลม ต.บ้านแหลม อ.บ้านแหลม จ.เพชรบุรี (กม.ที่ 0)จนถึงท้ายเขื่อนเพชรบุรี หมู่ที่ 1 บ้านค้อล้อม ต.ท่าแลง อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี (กม.ที่ 61)	3	ประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง กำหนดประเภท ของแหล่งน้ำ ในแม่น้ำเพชรบุรี ตีพิมพ์ใน ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 72 ง ลงวันที่ 9 กันยายน 2542
	<u>ช่วงที่ 2</u> ตั้งแต่ท้ายเขื่อนเพชรบุรี หมู่ที่ 1 บ้านค้อล้อม ต.ท่าแลง อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี (กม.ที่ 61) จนถึงท้ายเขื่อนแก่งกระจาน บ้านแก่งกระจาน ต.แก่งกระจาน อ.แก่งกระจาน จ.เพชรบุรี (กม.ที่ 118)	2	
2. แม่น้ำตาปี-คลองพุมดวง	<u>1. แม่น้ำตาปี</u> <u>ช่วงที่ 1</u> ตั้งแต่แม่น้ำพุมดวง บริเวณบ้านปากน้ำ ตำบลตลาด อำเภอมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี กิโลเมตรที่ 0 จนถึงแม่น้ำตาปี บริเวณบ้านวังม่วง ตำบลนากระชะ อำเภอลาดยาว จังหวัดนครศรีธรรมราช กิโลเมตรที่ 184	3	ประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง กำหนดประเภท ของแหล่งน้ำ ในแม่น้ำตาปี และแม่น้ำพุมดวง
	<u>ช่วงที่ 2</u> ตั้งแต่บริเวณ บ้านวังม่วง ตำบลนากระชะ อำเภอลาดยาว จังหวัดนครศรีธรรมราช กิโลเมตรที่ 184 จนถึงแม่น้ำตาปี บริเวณบ้านขุนพันชุม ตำบลยางค้อม	2	

	อำเภอพิบูล จังหวัดนครศรีธรรมราช กิโลเมตรที่ 221		ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 117 ตอนที่เศษ 10 ง ลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2543
3.	แม่น้ำพุมดวง ตั้งแต่จุดบรรจบระหว่างแม่น้ำพุมดวงกับแม่น้ำตาปี บริเวณท่าข้าม ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี กิโลเมตรที่ 0 จนถึงแม่น้ำพุมดวง ท่าเขื่อนรัชชประภา บริเวณบ้านเขี้ยวหลาน ตำบลพระแสง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี กิโลเมตรที่ 121	3	
3.	แม่น้ำปัตตานี <u>ช่วงที่ 1</u> ตั้งแต่ปากแม่น้ำปัตตานี บริเวณบ้านปากน้ำ ต. บานา อ. เมือง จ. ปัตตานี (กม.ที่ 0)จนถึงบริเวณบ้านอาน้ำปุโล๊ะ ต. ยายี อ. ยะรัง จ. ปัตตานี (กม.ที่ 19) <u>ช่วงที่ 2</u> ตั้งแต่ท้ายบริเวณบ้านอาน้ำปุโล๊ะ ต. ยายี อ. ยะรัง จ. ปัตตานี (กม.ที่ 19) จนถึงบริเวณท้ายเขื่อนบางลาง บ้านบางกลาง ต. บ้านนังสตา อ. บ้านนังสตา จ.ยะลา (กม.ที่ 128)	3	ประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง กำหนดประเภท ของแหล่งน้ำ ในแม่น้ำเพชรบุรี ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 72 ง ลงวันที่ 9 กันยายน 2542
4.	แม่น้ำปากพอง ตั้งแต่ปากแม่น้ำปากพอง บ้านปากทะเล ต. ปากพองฝั่งตะวันออก อ. ปากพอง จ. นครศรีธรรมราช (กม.ที่ 0) จนถึงบริเวณท้ายเขื่อนไม่เสียบโครงการชลประทานคลองไม่เสียบ บ้านไม่เสียบ ต.เกาะขันธุ์ อ. ชะอวด จ. นครศรีธรรมราช (กม.ที่ 109)	3	
ภาคตะวันออก			
1.	แม่น้ำระยอง <u>ช่วงที่ 1</u> ตั้งแต่ปากแม่น้ำระยอง ต.บ้านปากคลอง อ.เมืองระยอง จ.ระยอง (กม.ที่ 0) จนถึงแม่น้ำระยอง สะพานถนนจันทบุรี-ระยอง ต.เชิงเนิน อ.เมืองระยอง จ.ระยอง (กม.ที่ 19) <u>ช่วงที่ 2</u> ตั้งแต่สะพานถนนจันทบุรี-ระยอง ต.เชิงเนิน อ.เมืองระยอง จ.ระยอง (กม.ที่ 19) จนถึงแม่น้ำระยอง ต.บ้านปากแพรก อ.ปลวกแดง จ.ระยอง (กม.ที่ 54)	4	ประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง กำหนดประเภท ของแหล่งน้ำ ในแม่น้ำระยอง ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 121 ตอนที่เศษ 144 ง ลงวันที่ 31 ธันวาคม 2547
2.	แม่น้ำจันทบุรี ตั้งแต่ปากแม่น้ำจันทบุรี ต.บ้านปากคลอง อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี (กม.ที่ 0) จนถึงแม่น้ำจันทบุรี ต.บ้านทุก อ.มะขาม จ.จันทบุรี (กม.ที่ 60)	3	
3.	แม่น้ำตราด ตั้งแต่ปากแม่น้ำตราด ต.ต่าเก่า อ.เมืองตราด จ.ตราด (กม.ที่ 0) จนถึงแม่น้ำตราด ต.บารศรีบัวทอง อ.เขาสมิง จ.ตราด (กม.ที่ 54)	3	

[▲ กลับด้านบน](#)

การอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปานครหลวง

ก) เขตอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปานครหลวง พ.ศ. 2522

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2522 เห็นชอบมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปา นครหลวง บริเวณอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ให้อนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมที่มีน้ำทิ้งประกอบด้วย สารพิษประเภทโลหะหนัก ได้แก่ สังกะสี(Zn), โครเมียม(Cr), ทองแดง(Cu), ปรอท(Hg), แมงกานีส(Mn), แคดเมียม(Cd), ตะกั่ว(Pb), นิกเกิล(Ni), แบเรียม(Ba), และเหล็ก(Fe), วัตถุพิษที่ใช้ในการเกษตรและสารเคมีอื่นๆ ที่เป็นพิษ เช่น พืชนี (Polychlorinated biphenyl), ไซยาไนด์(CN), สารหนู(As), ซีลีเนียม(Se), ฟีนอล(Phenols) เป็นต้น
2. ให้อนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมที่มีน้ำทิ้งปริมาณเกินกว่าวันละ 50 ลูกบาศก์เมตร ทั้งนี้ ไม่รวมน้ำหล่อเย็น ส่วนอุตสาหกรรม ที่มีปริมาณน้ำทิ้งน้อยกว่าวันละ 50 ลูกบาศก์เมตรให้อยู่ในการพิจารณาอนุญาตของเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่
3. การกำหนดเขตควบคุมและอนุรักษ์
 - พื้นที่ในเขตอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังต่อไปนี้ ตำบลบางไทร, ตำบลไม้ตรา, ตำบลบ้านม้า, ตำบลโคกช้าง, ตำบลราชคราม, ตำบลช้างใหญ่, ตำบลโพแดง, ตำบลเชียงรากน้อย
 - พื้นที่ตำบลในเขตอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ดังต่อไปนี้ ตำบลท้ายเกาะ, ตำบลบางกระบือ, ตำบลคลองควาย, ตำบลสามโคก, ตำบลบางโพธิ์เหนือ, ตำบลกระแชง, ตำบลเชียงรากน้อย, ตำบลบ้านจิว, ตำบลบ้านปทุม, ตำบลเชียงรากใหญ่
 - พื้นที่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ดังต่อไปนี้ ตำบลบางฉาง, ตำบลบางพูด, ตำบลสวนพริกไทย, ตำบลบ้านกลาง ตามแผนที่แสดงเขตห้ามตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรม

แหล่งที่มา: มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 17 เมษายน 2522 เรื่องมาตรการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปา นครหลวง ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. 0202/7207 ลงวันที่ 20 เมษายน 2522

ข) เขตอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปา นครหลวง พ.ศ. 2531

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2531 เห็นชอบกับแนวทางดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาคุณภาพน้ำดิบเพื่อการประปา นครหลวง บริเวณลำแผล ปทุมธานี ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน ได้เสนอและให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติ และดำเนินการ ตามแนวทางดังกล่าวต่อไป สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. การขยายพื้นที่เขตอนุรักษ์
 - พื้นที่ควบคุมเพื่อการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบ เสนอให้มีการขยายเพิ่มเติมประมาณ 150 ตารางกิโลเมตร จากพื้นที่ควบคุมกำหนด ไว้ในมติคณะรัฐมนตรี เมื่อ พ.ศ. 2522 ซึ่งมีขนาดประมาณ 200 ตารางกิโลเมตร โดยให้ขยายเขตพื้นที่ที่ให้อนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงาน อุตสาหกรรมประเภทที่ระบุในข้อกำหนดในทางปฏิบัติในการควบคุมดังนี้
 - พื้นที่ในเขตจังหวัดปทุมธานี (ประมาณ 95 ตารางกิโลเมตร) ได้แก่ ตำบลคลองหนึ่งและตำบลคลองสอง อำเภอกองหลวง ยกเว้นพื้นที่เขตอุตสาหกรรมนวนคร ในตำบลคลองหนึ่งเฉพาะโครงการที่ 1 และโครงการที่ 2 ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากรัฐแล้ว (พื้นที่ประมาณ 3 ตารางกิโลเมตร)
 - พื้นที่ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ประมาณ 55 ตารางกิโลเมตร) ได้แก่ ตำบลสนามชัย อำเภอบางไทร ตำบลเกาะเกิด ตำบลบางกะสีน ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางปะอิน ยกเว้นพื้นที่ของ 3 ตำบลที่อยู่ห่างจากแนวศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) และทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 32 ทั้ง 2 ข้าง ๆ ละ 1,000 เมตร และยกเว้นพื้นที่ของโรงงานกระดาษบางปะอิน
2. ข้อกำหนดในทางปฏิบัติเพื่อควบคุม
 - ในเขตอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบให้อนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมที่มีน้ำทิ้งประกอบด้วยสารพิษดังต่อไปนี้
 - สารพิษประเภทโลหะหนัก ได้แก่ สังกะสี(Zn),โครเมียม(Cr),ทองแดง(Cu), ปรอท(Hg), แมงกานีส(Mn), แคดเมียม(Cd), ตะกั่ว(Pb), ซีลีเนียม(Se), นิกเกิล(Ni), แบเรียม(Ba), และเหล็ก (Fe)
 - วัตถุพิษที่ใช้ในการเกษตรและสารเคมีอื่นๆ ที่เป็นพิษ เช่น พืชนี (Polychlorinated biphenyl), ไซยาไนด์ (CN), สารหนู (As), และฟีนอล(Phenols) เป็นต้น
 - ในเขตพื้นที่อนุรักษ์แหล่งน้ำดิบให้อนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอีก ยกเว้นอุตสาหกรรมที่มีข้อผูกพัน ตามกฎหมาย หรือตามมติคณะรัฐมนตรี คือ โรงงานกระดาษบางปะอินและเขตอุตสาหกรรมนวนคร โครงการที่ 1 และโครงการที่ 2 ยกเว้น โรงงานอุตสาหกรรมที่มีน้ำทิ้งมีปริมาณความสกปรกในรูปบีโอดี ไม่เกินวันละ 1 กิโลกรัม
 - ในการพิจารณาอนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมในเขตอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นั้น นอกจากจะเป็นไปตามข้อ (1) และข้อ (2) แล้ว เป็นไปตามกฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2528) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ด้วย

แหล่งที่มา: มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 12 มกราคม 2531 เรื่องมาตรการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปา นครหลวง ตามหนังสือสำนัก

เลขานุการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. 0202/ว (ล) 388 ลงวันที่ 14 มกราคม 2531

ก) เขตอนุรักษ์น้ำดื่มเพื่อการประปานครหลวงบริเวณฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา พ.ศ. 2535

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2535 เห็นชอบกับมาตรการการอนุรักษ์น้ำดื่มเพื่อการประปาในเขตฝั่งตะวันตก ของแม่น้ำเจ้าพระยา กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน โดยสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ สรุปได้ดังนี้

1. ให้หน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบดำเนินการตามมาตรการที่เสนอ
2. กำหนดเขตพื้นที่อนุรักษ์เพื่อการควบคุมกิจกรรมที่จะมีผลกระทบต่อคุณภาพน้ำคลองมหาสวัสดิ์ และแม่น้ำท่าจีน รวมพื้นที่ ประมาณ 458 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร นนทบุรี และนครปฐม ทั้งนี้พื้นที่คลองส่งน้ำในระยะที่ 2 เป็น แนวคลองส่งน้ำประปาที่รับน้ำจากแม่น้ำแม่กลองโดยผ่านแม่น้ำท่าจีน อันเป็นมาตรการป้องกันล่วงหน้าโดยไม่ต้องขออนุมัติขยายอนุรักษ์ ดังเช่นที่เคยดำเนินการมาในพื้นที่เขตอนุรักษ์จุดสูบน้ำดิบสำแล จังหวัดปทุมธานี และให้มีการควบคุมกิจกรรมในพื้นที่เขตอนุรักษ์ดังนี้
 - กิจกรรมประเภทอุตสาหกรรม ห้ามตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมที่น้ำทิ้งมีความสกปรกสูง หรือมีสารพิษปนเปื้อน
 - กิจกรรมชุมชน ให้ควบคุมน้ำทิ้งจากอาคารกิจกรรมชุมชนภายในเขตอนุรักษ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งจากอาคาร ตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งจากอาคารอย่างเคร่งครัดและให้ ประกาศพื้นที่เขตอนุรักษ์เป็นเขตควบคุมอาคารภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร
 - กิจกรรมการเกษตร ให้มีการดูแลกิจกรรมการเกษตรที่ก่อให้เกิดน้ำเสียที่มีมลพิษสูง เช่น บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและฟาร์มสุกร
3. ให้กรมชลประทานและหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลคลองในพื้นที่ปรับปรุงและควบคุมการระบายน้ำจากคลองอื่น ๆ ซึ่งอาจมีความสกปรกปนเปื้อนสูงมีไหลลงสู่คลองมหาสวัสดิ์ จนมีผลกระทบต่อคุณภาพน้ำที่จะนำไปผลิตน้ำประปา

แหล่งที่มา: มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2535 เรื่องมาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปาฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร. 0206/2937 ลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2535

▲ กลับด้านบน